

торгівлі алкогольними напоями в умовах воєнного стану, фіксують випадки пошкодження майна громадян, спричиненого бойовими діями. В громадах, які забезпечені камерами муніципального відеоспостереження, дані яких моніторяться представниками оперативного штабу, надається інформація ДОП. Окрім того, завдяки взаємодії громадськості з поліцією (ДОП) отримані повідомлення та виявлені так звані «мітки», які з'являються на дорогах, дахах і стінах нанесені різнокольоровою фарбою. Крім того, ДОП, спільно із представниками місцевої влади, волонтерами, беруть участь в організації евакуації громадян із небезпечних територій, а також надають всебічну підтримку та допомогу мешканцям громад, які залишились.

Важливим у ефективній взаємодії населення та ДОП в умовах воєнного стану є належна законодавча база щодо створення громадських формувань.

Правовий режим воєнного стану вніс ряд коректив у діяльність місцевого самоврядування, зокрема щодо надання адміністративних послуг. Набрала чинності постанова Кабінету Міністрів України від 06.03.2022 №209 «Деякі питання державної реєстрації в умовах воєнного стану та внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2022 р. № 164». Основною метою цього акту є забезпечення в умовах воєнного стану захисту прав держави, державної реєстрації в тому числі громадських формувань.

Основні положення постанови передбачають: - право посадових осіб Міністерства юстиції, його територіальних органів, внесених до згаданого переліку, реєструвати не лише громадські формування, а й інші види юридичних осіб; - проведення державної реєстрації незалежно від місцезнаходження юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, місцезнаходження нерухомого майна (якщо перелік не передбачає обмежень щодо територіальності); - спрощення процедури подачі документів для державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань (можна використовувати електронну пошту або інші засоби зв'язку), тощо.

Таким чином, належна своєчасна оперативна реєстрація нових громадських формувань в умовах воєнного стану, забезпечує ефективний механізм взаємодії ДОП із громадськістю, як членів громадських формувань. Надає в скорочені терміни відповідно до Закону України «Про участь громадян в охороні громадського порядку та державного кордону» можливість реалізувати громадянам конституційне право у реалізації правоохоронної функції, отримати відповідні посвідчення, пройти інструктування та залучатися до зведених груп правоохоронців та територіальної оборони для підтримки безпеки в громаді в умовах воєнного стану.

1. Про введення воєнного стану в Україні: Указ президента України №64/2022 URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>

2. В умовах війни поліцейські отримали додаткові повноваження URL: https://jurliga.ligazakon.net/news/210031_v-umovakh-vyni-poltseysk-otrimali-dodatkov-povnovazhennya

3. Рижкова С.А. Участь громадян в охороні громадського порядку: трансформація правової свідомості//Особистість, суспільство, закон (25 квіт. 2019 р., ХНУВС м. Харків) Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. пам'яті проф. С. П. Бочарової (25 квіт. 2019 р., м. Харків, Україна) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків. — Харків, 2019. С.194-197

Свердлов Дмитро Вікторович

викладач кафедри адміністративного права,
процесу та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ

Борисенко Тетяна Василівна

викладач кафедри адміністративного права,
процесу та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ДІЇ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ

В умовах глобальної інформатизації суспільства чи не найголовніше місце в питанні національної безпеки кожної країни посідає інформаційна безпека. Наразі інформатизація торкнулася майже всіх сфер життя суспільства, що обумовлює потребу в наявності дієвих гарантій забезпечення як особистої безпеки кожної особи, так і забезпечення економічної, політичної та фінансової безпеки держави.

Слід відмітити, що процес глобальної інформатизації, крім позитивних надбань для держави, також неминуче супроводжується появою нових загроз національній безпеці. Серед таких загроз можна виокремити: втрату національної ідентичності та культури; збільшення масштабів нелегальної міграції; зростання кількості злочинів пов'язаних з торгівлею людьми, протиправним обігом зброї та наркотичних речовин, а також злочинів, що вчиняються за допомогою інформаційних мереж.

На сучасному етапі світового розвитку інформація з одного боку може стати фактором, що здатний призвести до воєнних конфліктів та дезорганізації державного управління, а з іншого боку – зброєю в боротьбі з недобросовісними особами, які намагаються використати інформацію для підриву національної безпеки. Переенасичення комунікаційних каналів зайвою та непотрібною інформацією ускладнює пересічним користувачам орієнтування у світовому інформаційному просторі, а також значною мірою впливає на процес прийняття рішення. Активний інтерес населення до новин створює нові можливості для використання різних маніпулятивних технологій (пропаганда, розповсюдження фейків, тощо) з метою впливу на психіку людей. Люди стають залежними від інформаційних джерел, тому той хто контролює ці джерела – контролює свідомість людей.

Якщо провести системний аналіз інформаційної безпеки України, то можна виділити чотири групи інформаційно-технологічних небезпек. До першої групи можна віднести інформаційну зброю, яка здатна впливати на психіку людей та інформаційно-технологічну інфраструктуру держави. Друга група небезпек пов'язана з використанням сучасних інформаційних технологій – махінації з банківськими операціями, комп'ютерне хуліганство, незаконне копіювання технологічних рішень. Третя група загроз проявляється у встановленні за допомогою комп'ютерних систем тотального контролю за життям громадян та населення країни в цілому, а також роботою державних установ. І нарешті, четверта група – полягає у використанні інформаційних технологій для політичної боротьби. Таких, як наприклад, чорний PR під час проведення виборчих кампаній, або відсутність незалежних засобів масової інформації [1, с. 93-94].

Зазначені інформаційно-технологічні небезпеки існують не лише в Україні, а й у інформаційному просторі інших країн. Все це свідчить про постійні інформаційні війни, що ведуться на міжнародній політичній арені.

Поняття «інформаційна війна» по суті означає використання та управління інформаційним простором для здобуття переваги над супротивником під час конфлікту. Для такого типу воєн притаманне використання інформації з метою маніпуляцій індивідуальною та масовою свідомістю, нейролінгвістичне програмування, кібернетична боротьба з використанням хакерів, а також, власне, військова боротьба з використанням високоточної керованої зброї.

Кормич Б.А. свого часу вважав, що «інформаційні війни сучасності є ознакою високого розвитку суспільств й відносяться до несилкових способів розв'язання конфліктів» [2, с. 266]. Однак сучасні українські реалії свідчать зовсім про інше. Коли інформаційна війна, що включає будь-які дії, що вчиняються з метою досягнення інформаційної переваги шляхом застосування заходів для підриву, знищення, дестабілізації і руйнування інформаційного потенціалу противника, не дає бажаного результату, супротивник переходить до збройного наступу.

Як відомо з 24 лютого 2022 року у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України на всій території України відповідно до Указу Президента №64/2022 введено воєнний стан. Слід відмітити, що війна, яка зараз точиться на теренах нашої держави з перших днів виходить за межі поняття звичайного збройного конфлікту. Всі ті методи, які використовує ворог дають підстави стверджувати, що в Україні йде гібридна війна.

До структури гібридної війни можна віднести такі складові елементи:

- 1) збройні військові дії;
- 2) інформаційна війна;
- 3) елементи терористичних актів;
- 4) економічні та дипломатичні заходи впливу.

В контексті ведення гібридної війни інформаційна безпека країни набуває особливого значення. Адже протистояння на інформаційному полі все більше спрямовується на розв'язання суспільно-політичних, ідеологічних, а також національних, територіальних та інших конфліктів між державами, народами, націями, соціальними групами шляхом широкомасштабної реалізації засобів і методів інформаційного насильства (інформаційної зброї) [3, с. 99].

Інформаційні ресурси та інформаційні системи України дедалі більше зазнають різноманітних атак з боку держави-агресора. Серед найпоширеніших методів інформаційно-психологічної війни, можна виділити наступні чотири: дезінформація, поширення чуток, пропаганда, психологічний тиск.

Дезінформація є одним із найпоширеніших методів ведення інформаційної війни, яка через подання неправдивої інформації націлена увести в оману невизначене коло осіб переважно з метою створення в уявленнях громадян негативного образу супротивника. На відміну від дезінформації, диверсифікація проводиться з метою відвернення уваги громадськості від справді важливих політичних та економічних питань та направлення цієї уваги на штучно створені проблеми.

Також досить ефективним методом ведення інформаційної війни є здійснення психологічного тиску. В арсеналі цього методу такі засоби, як погрози, шантаж, репресії, вбивства та інші злочини, поширення інформації стосовно реальних або штучно створених загроз або ймовірної небезпеки, а також здійснення терористичних актів.

Однак, провідне місце серед цих методів займає пропаганда, яка передбачає поширення в масовій свідомості певної ідеології. Пропаганда отримала активний розвиток ще за часів Другої світової війни. З тих часів і до наших днів мало що змінилося. Основні технології та методи маніпуляції, які використовувалися в часи Другої світової війни працюють і зараз [4, с.140].

Тому в умовах дії воєнного стану так необхідно правильно розуміти та сприймати події, що відбуваються. Г. Яворська вважає, що під час гібридних воєн визначальне значення має розуміння основних складових військового конфлікту, до яких вона відносить сторін конфлікту, предмет конфлікту та мету сторін конфлікту, а також супровідних складників військового конфлікту (інтенсивність боротьби, її тривалість, способи та засоби ведення бойових дій, просторова та часова локація подій та кінцевий результат) [5, с. 45].

У підсумку, варто зазначити, що загрозами інформаційній безпеці міжнародного значення є інформаційний тероризм, комп'ютерна злочинність, інформаційні війни, використання інформаційної зброї, маніпулювання громадською думкою тощо. Для нейтралізації та попередження загроз інформаційній безпеці України особливо під час війни, слід на державному рівні розробити комплексний план дій, який би включав:

- 1) взаємодію з вітчизняними та міжнародними незалежними медіа для своєчасного та об'єктивного висвітлення інформації в медіа-просторі;
- 2) підвищення наукового потенціал у галузі інформатизації, телекомунікації та зв'язку;
- 3) вдосконалення системи захисту вітчизняної інформаційної інфраструктури;
- 4) удосконалення форм і способи активної протидії інформаційно-психологічним операціям, спрямованим на послаблення обороноздатності країни, моделей превентивного інформаційного впливу, захисту інформаційного суверенітету.

1. Нижник Н.Р. Національна безпека України: методологічні аспекти, стан і тенденції розвитку : навчальний посібник / Н.Р. Нижник, Г.П. Ситник, В.Т. Білоус ; за заг. ред. П.В. Мельника. – Ірпінь, 2000. – 304 с

2. Кормич Б.А. Інформаційна безпека: організаційно-правові основи : навчальний посібник / Б.А. Кормич. – К. : Кондор, 2008. – 384 с.

3. Ліпкан В.А., Максименко Ю.Є. Інформаційна безпека України в умовах Євроінтеграції: Навчальний посібник – К.: КНТ, 2006. – 279 с.

4. Присяжнюк М. М. Тенденції розвитку Міжнародного тероризму в епоху Глобалізації інформаційного суспільства стаття в журналі «Інформаційна безпека людини, суспільства, держави» № 2 (12) 2013. — 29 с.

5. Яворська Г.М. Гібридна війна як дискурсивний конструкт. Стратегічні пріоритети. Серія: Політика. 2016. №4. С. 41–48.

Собакарь Андрій Олексійович
завідувач кафедри адміністративного права,
процесу та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, професор

ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗДІЙСНЕННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ

В усіх ланках і на всіх рівнях управління циркулюють численні потоки інформації, різноманітної за способом утримання, формою та носіями. Щоб виконувати відведену їй функцію, вона повинна якомога повніше відображати реальність, що дає можливість керівникові органу чи підрозділу виконавчої влади ухвалювати правильне управлінське рішення. Тому сьогодні пріоритетними визнано такі завдання, як удосконалення системи збирання максимально повних даних про обстановку в державі, аналіз тенденцій і перспектив її розвитку, підготовка рішень щодо оперативного реагування на негативні процеси та надзвичайні події. Особливо актуальним стає питання використання інформаційних ресурсів та забезпечення їх ефективності під час здійснення поліцейської діяльності в умовах збройного конфлікту, що прямо супроводжується загостренням криміногенного стану в Україні.

Наразі актуальним залишається питання докорінного поліпшення інформаційного забезпечення діяльності поліцейських підрозділів у боротьбі із злочинністю, створення принципово нової системи, яка